

VERBA MAGISTRI [1]

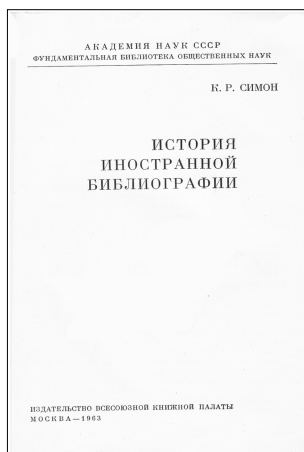
Пролегомена към ризома на библиосферата
(Симон, К. Р. История иностранной библиографии)
Под ред. С. А. Фейгиной. – изд. 2-е, испр. – М., 2010)

Проф. д.п.н. Александра Куманова

Посвещава се на светлата памет

К. Р. Симон

*Титулна стр.
изд. от 1963 г.*

*Корица
на изд. от 2010 г.*

на историка на световния процес К. Р. Симон (1887–1966 г.)
по случай 50-годишнината от публикуването на неговия труд
„История на чуждестранната библиография”

I. Habent sua fata libelli [2]

(Феномен)

Трудът на световноизвестния съветски историк, книговед и библиограф Константин Романович Симон (1887–1966 г.) „История на чуждестранната библиография” (1963 г.) [3] принадлежи към безсмъртните панорами на генезиса на вторичнодокументалните явления на планетата и се разглежда като съизмерим с концепциите на трудовете на Г. Шнайдер и Л.-Н. Малклес (вж: по-долу).

В този труд на К. Р. Симон от позициите на разгърнатата в него цялостна авторска концепция са представени няколко магистрала:

– дадена е периодизация на историята на световната библиография;

– определени са основните линии в развитието на библиографските форми;

– направен е прогностически анализ на очертаващите се библиографски тенденции.

Появата в наши дни на 2-то издание на този труд [4] (вж и загл. тук) е причината за настоящия отклик, който е съсредоточен върху тези негови достижения, които са явление в модерните представи за библиосферата (библиографията като ноосферен фактор).

Веднага следва да се изтъкне, че във второто издание е достигната максимално съответст-

ваща картина на първото издание. Отстранени са *ad litteram* [5] общо 50-ина корекции, принадлежащи към две групи:

– пунктуационни (от типа на с. 644 – в бел. 46: написано в изд. от 1963 г.: Verl.; да се чете по изд. от 2010 г.: Verl; на с. 704 – в бел 70: написано в изд. от 1963 г.: 1913.; да се чете по изд. от 2010 г.: 1913) и

– ортографски (от типа на с. 623 – в бел. 1: написано в изд. от 1963 г.: Lцflund; да се чете по изд. от 2010 г.: Lцflund; на с. 728 – в колона 1, 7 ред отдолу нагоре: написано в изд. от 1963 г.: Теодоро-Балан; да се чете по изд. от 2010 г.: Теодоров-Балан).

Наличието на тези корекции е разбираемо за такъв сложен и обемен труд (и 1-то, и 2-то издание съдържат 736 с.), обхващащ библиографските явления на страните (без СССР – *днес*: Русия и страните от СНД [6], както и без страните на Изтока и Древния свят [7]), в които се води библиографска дейност.

Явно съдбата на труда на К. Р. Симон е да остава неподражаем. И с корекциите на 2-то издание тази книга изглежда като получила едно **ново издание** (каквато е световната практика по отношение на забележителните библиографо-ведски шедьоври – *срв. бел 21-22*).

Sine anno [10] и с 1-то, и с 2-то издание пред нас е една и съща книга. Можем да съжаляваме само, че в изданието от 2010 г. виждаме отсъствие не само на продължението на линията на К. Р. Симон в изследователската традиция, но и наличие на коментар от дистанцията на времето. Настоящото изложение е пролегомена [11] към история на библиографията на К. Р. Симон от дистанцията на времето.

II. Ad rem [12]

Биобиблиографска скица

К. Р. Симон се ражда и израства в обезпечено семейство в Москва. Той получава сериозно образование в Московската класическа гимназия и завършва Историко-филологическия факултет на Московския университет (1911 г.).

Способностите му са забелязани и той остава в университета „за подготовка за професорско звание“ (*съвременна терминология*: в докторантура). Под ръководството на забележителния историк А. Н. Савин, К. Р. Симон започва да изучава Франция през революционните ѝ години. В

края на 1913 г. в „*Журнал Министерства народного просвещения*“ е публикувана първата му печатна работа – голяма статия по темата на дисертацията му. Пред младия изследовател се открива път в науката. Благодарение на изключителната си памет и упоритата работа той притежава огромен запас от разностранни знания. За натрупването на тези знания от младия учен съдейства свободното владение на френски, немски, английски, латински и други езици, а също събраните впечатления за западноевропейската култура от Античността до съвременността, получени по време на многократните му пътувания в чужбина.

След октомври 1917 г. се прекъсват всички планове на К. Р. Симон за научна работа. Материалната обезпеченост и увереността в бъдещето научно поприще се сменят с бедност, безработица, чувство за ненужност. Първото следреволюционно десетилетие е особено трудно за К. Р. Симон, но през 1923 г. той намира постоянна работа – в библиографския отдел на Международния аграрен институт (*впоследствие*: Всесъюзна асоциация по селскостопанска библиография). Тази работа му открива пътя в библиографията – специфичен отрасъл, помагач да се намери и използва печатната продукция по всяка тема, всяка страна и за всяко време на издаване. К. Р. Симон се потапя в чуждестранната литература с широк профил – по икономика, социални проблеми, селско стопанство, техника, статистика.

От 1931 г. името на К. Р. Симон редовно се появява на страниците на периодичните издания. Той пише рецензии, обзори на литература, проблемни статии, запознава специалистите и библиотечните работници с чуждестранните библиографски и справочни издания. Главна тема на интересите на К. Р. Симон става общата чуждестранна библиография [13].

През 1937 г. К. Р. Симон работи в Критико-библиографския институт на Обединението на държавните издателства и в Държавната библиотека на Русия (*тогава*: СССР). В кръга на интересите му влизат универсалните библиографски трудове със световен и национален обхват, създаващи база за цялата по-нататъшна работа с чуждестранната книга. Той успява да се ориентира в състоянието и проблемите на общата чуждестранна библиография. Именно затова К. Р. Симон е поканен през 1939 г. в Московския държавен библиотечен институт на

преподавателска работа (по-късно – и в Ленинград /днес: Санкт Петербург; *съвременните назв. на тези учреждения са:* Московски и Санкт-петербургски държавни университети по култура и изкуства/). Преподаването – с някои прекъсвания – продължава през целия живот на К. Р. Симон (през последните години на живота му той преподава и в Историческия факултет на Московския държавен университет).

С лекота през 1941 г. К. Р. Симон пише образцовия учебник по току-що създаден от него курс по чуждестранна библиография [14] (по-късно този труд той защитава като кандидатска дисертация), а година преди това – през 1940 г. – издава знаменитите справочни таблици по чуждестранна библиография [15].

В предвоенните години К. Р. Симон се завръща по същество към първоначалната си специалност – историята. Отначало това става не със собствено исторически изследвания, а чрез библиографията на историческа литература. Постъпвайки през 1939 г. като библиограф във Фундаменталната библиотека по обществени науки към АН СССР (ФБОН; *по-късно:* на базата ѝ е създаден Института за научна информация по обществени науки към АН СССР; *днес:* ИНИОН РАН), К. Р. Симон работи 27 години в учреждениято – до края на живота си (1966 г.). Секторът по история на ФБОН, който той ръководи, се превръща в признат център на научно-спомогателната историческа библиография. Неговият колектив съставя и издава актуални трудове, в това число – и капиталната библиография по отечествена история, прикнижни библиографии по история на Москва, история на дипломатията, история на буржоазните революции на Новото време и др. Личният принос на К. Р. Симон в тази огромна работа е като неин организатор, редактор, съставител и възпитател на кадри.

Независимо от своята трудоемка заетост с практическа библиографска работа и преподавателска дейност, К. Р. Симон още в първите следвоенни години се обръща и към чисто историческо изследване. Необикновено мащабна и неочаквана е темата на това изследване – историята на европейските енциклопедии от началните периоди до Най-новото време. За съжаление, К. Р. Симон успява да публикува по тази тема само някои статии – „*Енциклопедия*” за „*Енциклопедичния речник*” на братята А. и Г. Гранат и за „*Большая советская энциклопедия*” (2 изд.)

и др. Няколкото написани глави от бъдещата монография остават незавършени.

През 50-те години на ХХ в. цялата енергия на учения се съсредоточава над изследването на историческия път на чуждестранната библиография – от Античността до средата на ХХ в., който е открит чрез учебника от 1941 г. (*вж: по-горе*). Резултат от този напрегнат труд става излязлата през 1963 г. „*История на чуждестранната библиография*” – връх в научната дейност на К. Р. Симон като историк и библиограф. За този труд през 1964 г. му е присъдена научната степен „доктор на историческите науки”.

Изследванията на К. Р. Симон в областта на теорията и терминологията на библиографията, започнати през 1937 г. („*За нашата библиографска терминология*”, 1937 г.), са обобщени в авторския му речник „*Библиография. Основни понятия и термини*”, 1968 г. [16] (издаден посмъртно).

Литературното наследство на К. Р. Симон съдържа също работи, посветени на библиографията на историята, на проблемите на реферативната периодика, научните списания и библиографските им указатели, на статистиката на печата.

През 2003 г. е издадена книга от стихотворения на К. Р. Симон (1901–1957 г.) (*вж бел.* [12]).

III. Consumatum est [17]

(Панорама)

Основавайки се на ретроспективните – притежаващи текущи и кумулативни покрития – универсални подборни библиографски указатели (пътеводители за литература) от втора степен с международен обхват през ХХ в., използвани в рутинната справочно-библиографска работа, К. Р. Симон прави именно библиографските пътеводители научна база на своя обхват (в отрасловата библиография на библиографията). Такива са пътеводителите, публикувани в: САЩ (А. Б. Крьогер – И. Г. Мадж – К. М. Уинчел – Е. П. Ший) (1902–); Германия (А. Грезел; В. Кирфел; В. Крабе; К. Флайшхак) (1905 на историка на световния процес К. Р. Симон (1887–1966 г.) по случай 50-годишнината от публикуването на неговия труд „*История на чуждестранната библиография*”); Великобритания (У. П. Кортни; У. Бегли) (1905–); Чехия (Л. Я. Живни) (1919–); Полша (Ю. Грич) (1925–); Италия (А. Сорбели)

(1930–); Япония (М. Мори; К. Хатано, М. Яоши) (1930–); Франция (Ф. Кало, Ж. Тома) (1936–); Русия (К. Р. Симон) (1940–); България (Т. Боров) (1942–).

Осмислянето на международната библиография на библиографията става важен методологически инструмент в неговия труд. Известно е, че международната библиография на библиографията „е сложно и твърде обемисто явление“ [18, с. 16], според справедливото заключение на руския библиографовед **И. В. Гудовшчикова**, която ѝ посвещава многогодишни научни изследвания, обобщени в нейния дисертационен труд от 1977 г.

Именно концепцията на И. В. Гудовшчикова, основана на методологията на К. Р. Симон (който многократно я цитира в „*История на чуждестранната библиография*“, макар и намираща се по това време още в начален стадий на формиране), е база за създаване на **информационна ризома** [19] на международната библиография на библиографията – ретроспективна и текуща. Тя е база – по своята методологическа всеобхватност – за разгръщане на набелязания *по-долу* подход към очертаване контура на тази ризома. Името на доктора на педагогическите науки проф. И. В. Гудовшчикова (1918–2000 г.) – дългогодишен преподавател по библиография в Санкт-Петербургския държавен университет за култура и изкуства (СПбДУКИ; *и др. назв.*) – принадлежи към **историографските космогонии на планетарната библиографска сфера** (тя е последният историограф – библиограф на ноосферата на ХХ–ХХІ в.). То е сред съзвездията учени, преоткриващи библиографската орбита на ноосферата – библиосферата, където наблюдаваме и друга концепция за планетарната библиография от втора степен – тази на американския историк и библиограф **А. Тейлър** (1890–1973 г.) (1955 г.) [20].

И двете историографски библиографоведски концепции (А. Тейлър – И. В. Гудовшчикова) са плод на два значими, съизмерими и обединяващи мощни ментални процеса, **структуриращи информационните реалности**. Тези процеси са феноменологични за създаване на **универсални научни школи**: на **англо-американската културна антропология** (А. Тейлър, 1955 г.); на **руския космизъм** (И. В. Гудовшчикова, 1977 г.).

Двете *цит.* концепции (А. Тейлър – И. В. Гудовшчикова) за **библиографията на библио-**

графията на планетата са фундирани от внушителните **културни панорами на историята на библиографията на човечеството на трима видни учени на ХХ в. – библиографи-историци** (те продължават да са единствени по своята всеобхватност и през ХХІ в. и също са феномени, аналогични на научни школи):

– германецът **Г. Шнайдер** (1876–1960 г.) (1923–1936 г.) (*вж: по-долу*);

– руснакът **К. Р. Симон** (1887–1966 г.) (1940–1968 г.) (*вж: по-горе*);

– францужойката **Л.-Н. Малклес** (1890–1973 г.) (1950–1976 г.) (*вж: по-долу*).

К. Р. Симон стъпва и на двата възгледа за история на библиографията – тези на **Г. Шнайдер** [21] и **Л.-Н. Малклес** [22].

В научното творчество на тези историци на библиографията (Г. Шнайдер – К. Р. Симон – Л.-Н. Малклес; А. Тейлър – И. В. Гудовшчикова) **куминира линията на библиографоведското знание като планетарна тектонична вторичнодокументална система на човечеството** (Ж. Ф. Не дьо ла Рошел – М. Н. Куфаев – Г. Шнайдер – П. Отле – А. Лисаковски – С. Вртел-Виерчински – М. Дембовска – Ш. Р. Ранганатан – Е. И. Шамурин – К. Р. Симон – О. П. Коршунов – Р. С. Гиляревски – В. Кунц – Дж. Х. Шири – Дж. Ликлидер – Д. Фоскет – Б. Ушърууд – П. М. Рой – А. В. Соколов – Н. А. Сляднева ...).

Текстурата на библиографското мироздание, изградено до И. В. Гудовшчикова (Г. Шнайдер – К. Р. Симон – Л.-Н. Малклес; А. Тейлър), е под формата на осмисляне на свързаността на **универсалните библиографски указатели и пътеводители по библиография на библиографията**. Тази линия е в построението на **вторичнодокументалното цяло на универсалната библиография от втора степен** (К. Геснер – Ф. Лабе – А. Тейсие – Е. Г. Пеньо – Ж. П. Намюр – Ю. Петцхолд – Дж. Пауър – Дж. Сабин – Л. Вале – Ш. В. Ланглоа – А. Стейн – А. Г. С. Джозефсън – В. Грундтвиг – Т. Бестерман – Т. Боров ...). Към тази линия се обръщаме като към **ретроспективна международна библиография на библиографията с универсално съдържание**, защото в принадлежащите ѝ вторичнодокументални форми се крие първият опит на **международната библиография от втора степен**.

Международната универсална библиография от втора степен възниква първоначал-

но през XVII в. във **Франция** (Ф. Лабе, 1664 г.) и **Швейцария** (А. Тейсие, 1686 г.) и е подготвена чрез появата и развитието на **универсалната библиография от първа степен – международна и национална** (К. Геснер). По-късно **международната универсална библиография от втора степен** се актуализира през XIX в. във **Франция** (Е. Г. Пеньо, 1812 г.), **Великобритания** (Т. Х. Хорн, 1814 г.), **Белгия** (Ж. П. Намюр, 1838 г.) и **САЩ** (Р. О. Гилд, 1858 г.). Към днешния ден тя е разгърната в достатъчно трудно обзрима като цяло информационна картина (*вж: по-горе*).

Съпоставимостта на отбелязаните и ред други библиографски реалии в цялост, в която тези реалии са съотносими като проявяващи приемственост и взаимобусловеност, се постига трудно. Тази трудност е била изтъквана дори и от най-видните, *цит. по-горе*, историци на библиографията на библиографията (*срв. тр.*: Л.-Н. Малклес, 1950–1958 г., А. Тейлър, 1955 г., К. Р. Симон, 1963 г.).

IV. Grandioso [23]

Теоретични основания

Представената *по-долу* историческа скица на хуманитарната библиография – универсалната международна ретроспективна и текуща библиография от втора степен (**по предмет на знанието**) – набелязва път към построяване информационната ризома на библиографията като **ноосферичен, геокосмически феномен (по подход към знанието)** [24]. Чрез тази скица са обхванати трансформиращите се вторичнодокументални форми, станали гръбнак на библиографската надстройка на инфосферата, която сама е многопластова. В приведеното *по-долу излож.* се акцентира на **универсалния, международния и многостепенния аспект на библиографската информация, генерираща вторичнодокументални форми, превърнали се в стожер на съвременната международна универсална библиография** [25].

Чрез инструментариума на **информационната ретикула** [26], изградена от структурите на библиографията, е наблюдаема хуманитарната библиография (**по подход**). Самата ретикула има вторичнодокументална природа. Тя е формирана от **структурите на библиографията**: 1. Документална; 2. Адресна; 3. Същностна; 4.

Видова; 5. Функционална; 6. Съдържателна; 7. Организационна [27, с. 77–90]. Посочените структури са **разрези на библиографската информация**. Във всеки от тези разрези библиографските явления се характеризират (рудиментират) по специфичен начин, отразявайки другите (разрези) чрез себе си. Като цяло тези разрези представляват системен и максимално детайлизиран вид на съответното вторичнодокументално явление.

В центъра на *това изложение* не е историята на библиографията сама по себе си, а нейната **история и теория на формите – библиографската морфология на универсалната международна ретроспективна и текуща библиография от първа и втора степен**, обозначава на – защото е разглеждана по ретикуларен подход на свързаност с инфосферата – като **хуманитарна библиография (по подход)**.

Наблюдаваме библиографските явления на Античността, Средновековието и съвременната цивилизация (Новото и Най-новото време) с принадлежащите им подпериоди и взаимосвързаност като системна културна и естествено породена цялост на **международната универсална библиография** не в тяхната последователност на линейни прояви, а във фокуса на **вторичнодокументалното формообразуване** (което тук е историографирано!), наречено **хуманитарна библиография (по подход)**.

За върхова граница на Античността е приета 476 г., когато последният римски император Ромул Августул е свален от остготите. Тази година е определяна за начална на Средновековието, а то продължава до средата на XVII в. – до Английската буржоазна революция (1642–1648 г.), от която започва Новото време.

Принципна в *това излож.* е позицията, че **материалните носители на документалната (и библиографската) информация** (скални изображения, глинени и керамични плочки, пергамент и папируси, ръкописни и печатни книги, електронни публикации – във вид на компактни дискове и появяващи се във виртуалното информационно пространство) представляват продукти на непрекъснато сменящи се във времето **информационни технологии**.

Главното във **вторичнодокументалните форми** е преди всичко **менталният им характер** (макар че и те имат ниво на технологично

въплъщение на предаваната чрез тях информация).

Именно чрез своя ментален характер библиографските форми изграждат каркаса (носещата конструкция) на инфосферата, мислима като цяло благодарение на самия библиографски морфизъм, който осигурява интелектуалната приемственост на идеалната форма на информацията, наблюдавана през преобразуванията на физическата форма на документа – съществено положение за проникване в историята и теорията на библиографската морфология ...

С метода на ризомно-ретикуларното архисъвременно информационно моделиране установяваме генеалогичния шлейф на системното цяло на универсалните библиографски указатели от втора степен с международен обхват – историческото формиране на световната универсална библиография. Макроструктурната роля на универсалната библиография, чието осмисляне като многостепенен феномен кристализира в библиографоведската линия Ф. Е. Еберт – А. Г. С. Джозефсън – В. Грундтвиг – Г. Шнайдер, се изразява в усилието системно да се обхванат опитът на предшествениците в представянето на библиографската вселена в такива библиографски явления, чиято форма наричаме универсална за архитектуриката на инфосферата, а творците ѝ – нейни архитекти.

Установимото ризомно-ретикуларно информационно моделиране в библиографоведската синтагма на инфосферата е способ за наблюдаване на естествената свързаност на вторичнодокументалните феномени като исторически формирал се процес на структуриране на ноосферата (XIX–XXI в.). Осмислянето на този процес позволява превръщането му чрез **ретикуларната методология** в теоретичен и практически инструментариум за осъществяване особено прецизни широкомащабни информационно-комуникативни актове. Тук ключови понятия са **ризома на инфосферата** и **морфология на библиографията** (А. Куманова: 1995, 2005, 2007, 2012 г.).

V. *Feliks qui potuit rerum cognoscere causas* [28]

(Методология)

Независимо от трите различни класификации на библиографията, с които работят **Г. Шнайдер** (по обществено предназначение на библиограф-

ските пособия: 1. всеобща, 2. национална, 3. специална; 1. всеобща, 1.1. международна; 1.2. национална, 2. специална, 3. библиография на библиографията (1923–1936 г.)), **Л.-Н. Малклес** (по обществено предназначение на библиографските пособия: 1. обща ... , 2. специална ...), **К. Р. Симон** (по читателско предназначение и съдържание на библиографираните произведения: 1. универсална отчетно-регистрационна, 2. отраслова за специализирани, 3. препоръчителна; по способ на библиографската характеристика и обществено предназначение: 1. регистрационна, 2. анотационна, 3. рецензивна (критическа), реферативна (1936 г.); по съдържанието на отчитаните в библиографските указатели произведения: 1. общи: 1.1. международни, 1.2. национални, 1.3. краевни, 2. специални: 2.1. отраслови, 2.2. тематични (1966 г.), именно на руския историограф се отдава да изгради **генеалогична представа за универсалната библиографска форма на универсалната библиографска информация на планетата**. В концепцията на **К. Р. Симон** различаваме **ТРИ НЕЙНИ ИСТОРИКО-КУЛТУРНИ ПЛАСТА**. В тези пластове наблюдаваме **три равнища на информационно моделиране: концептуално; методологично; предметно-съдържателно**.

Ето описанието на тези **ПЛАСТОВЕ, разкриващи естествената подредба** (*гр.*: tektonike) **на универсалните библиографски указатели**.

Идеите за тази подредба поражда **МЕТА-БИБЛИОГРАФСКОТО ЗНАНИЕ КАТО УНИВЕРСАЛНО**:

– **I. ЗНАНИЕВ ПЛАСТ** – тук библиографската форма е обърната към **кумуляцията на знанието**: от универсалните библиотечно-библиографски сводове, снемачи първообразите на универсалната, хуманитарната библиография в страните на Древния изток и класическа Гърция – „Таблиците...” на Калимах Александрийски (сред. на III в. пр. н.е.) – до енциклопедичната универсална библиография „Пандекти” – „Всеобща библиотека” (1545–1555 г.) на Конрад Геснер;

– **II. СОЦИОЛОГИЧЕСКИ ПЛАСТ** – тук библиографската форма е обърната към **диференцираната представа за читателската аудитория на обществото**:

II. 1. От хронологичните библиографски речници на „църковни писатели” от края

на IV в. – „Книга за знаменитите мъже” на Йероним Стридонски (392 г.) – през патрологичната библиографска традиция на биобиблиографските речници за църковни писатели от втората половина на V в. до ранносхоластичната хуманитарна традиция на XI–XIII в., до печатния справочен отчетно-регистрационен хронологичен биобиблиографски речник „Книга за църковните писатели” (1494 г.) на Йоан Тритемий;

II. 2. От „Примерния каталог” за духовно и светско четене (енциклопедия на учебното познание) „Наставления ...” на Касиодор Сенатор (VI в.) – през: светския универсален систематичен библиографски указател от средата на XIII в. „Книгозаконие” („Библиономия”) на Ришар де Фурнивал; обединяващия чертите на светската училищна програма и систематичния подборен библиографски указател по латинска литература от края на XIII в. „Списък на много автори” на Хуго от Тримберг; азбучния биобиблиографски речник във вид на своден каталог на книжните фондове на английските манастирски библиотеки на Джон Бостън от Бъри „Каталог на църковните писатели” (началото на XV в.); примерния систематичен каталог на библиотеките в Италия от ранния Ренесанс „Списък” от 30-те год. на XV в. на Томазо Парентучели; обявите на книжари и печатари-издатели (Е. Ратдолт, А. Куне, А. Мануций) от края на XV до началото на XVI в.; текущите панаирни библиографски каталози на Г. Вилер от 1564–1592 г. и неговите приемници в периода до първата половина на XVIII в. – до отчетните сводни официални систематични универсални панаирни указатели от втората половина на XVI и първата половина на XVII в. на: Г. Вилер за 1564–1592 г. (1564 г.; 1592 г.), И. Клес за 1500–1602 г. (1602 г.) и Г. Драуд за 1500–1625 г. (1610–1611; 1614 г.);

II. 3. Ретроспективните универсални библиографски указатели от втора степен с международен обхват, създадени през XVII–XIX в.: „Библиотека на библиотеките ...” (1664 г.) от Ф. Лабе; „Каталог на автори...” (1686 г.) от А. Тейсие; „Универсален библиографски репертоар” (1812 г.) от Е. Г. Пеньо; „Палеографико-дипломатико-библиографска библиография, или Систематичен репертоар ...” (1838 г.) от Ж. П. Намюр; „Библиографска библиотека” (1866 г.) от Ю. Петцхолд; „Библиография на библиографиите” (1877 г.) от Дж. Сабин; „Библиография на библиографиите” (1883; 1887 г.) от Л. Вале;

„Ръководство по обща библиография” (1897 г.) от А. Стейн;

II. 4. Вторичнодокументалните панорами на френските библиографи-книготърговци, определили „линията на библиофилската библиография” и свързаните с нея гледища от XVIII–XIX в. до днес – във Франция: Г. Ф. Дебюр Младши („Поучителна библиография ...”) (1763–1768 г.) и Ж. Ф. Не дьо ла Рошел („Размисли за библиографската наука”) (1782 г.); „Доклада за библиографията” на А. Грегора (1794 г.); „Бележки за разпределянето и класификацията на книги в библиотеката” (1796 г.) на А. Г. Камю; „Тълковния речник по библиология” (1802–1804 г.) на Е. Г. Пеньо; „Елементарния курс по библиография или наука на библиотекаря” (1806–1807 г.) на Ш. Ф. Ашар; във Великобритания: „Увод в изучаване на библиографията, като предпоставка на обзор на обществените библиотеки на Стария свят” (1814 г.) на Т. Х. Хорн и „Библиографски Декамерон, или Десетдневен приятен курс за миниатюри и предмети, свързани със старинното гравирание, типографията и библиографията” (1817 г.) на Т. Ф. Дибдин;

III. ИНФОРМАЦИОННО-КОМУНИКАТИВЕН ПЛАСТ – тук библиографската форма е обрната към панорамно съответствие на:

- кумуляцията на знанието в универсалните библиотечно-библиографски сводове;
- диференцираната представа за читателската аудитория на обществото.

Така се структурират:

III. 1. Универсалните морфологични възгледи за библиографията, формирали се в Германия през XIX–XX в. и разпространили се в международните библиографски канали под егидата на ЮНЕСКО през XX в. Те и днес са определящи за библиографската морфология: „Всеобщ библиографски речник” (1821–1830 г.) и статията „Библиография” (1823 г.) на Ф. А. Еберт; „Библиографска библиотека” (1866 г.) на Ю. Петцхолд; „Ръководство по библиография” (1923 г.; 1924, 1926; 1930 г.), „Теория и история на библиографията” (1934 г.), „Увод в библиографията” (1936 г.) на Г. Шнайдер; „Световна библиография на библиографиите” (1939–1966 г.), „Index bibliographicus” (3. изд.) (1951–1952 г.) на Т. Бестерман;

III. 2. Ретроспективните – притежаващи текущи и кумулативни покрития – универсални

подборни библиографски указатели (пътеводители за литература) от втора степен с международен обхват през XX–XXI в. – това са библиографските пътеводители (отрасловата библиография на библиографията) в: САЩ (А. Б. Крюгер – И. Г. Мадж – К. М. Уинчел – Е. П. Ший) (1902–); Германия (А. Грезел; В. Кирфел; В. Крабе; К. Флайшхак) (1905–); Великобритания (У. П. Кортни; У. Бегли) (1905–); Чехия (Л. Я. Живни) (1919–); Полша (Ю. Грич) (1925–); Италия (А. Сорбели) (1930–); Япония (М. Мори; К. Хатано, М. Яоши) (1930–); Франция (Ф. Кало, Ж. Тома) (1936–); Русия (К. Р. Симон) (1940–); България (Т. Боров) (1942–)...

VI. Mens agitat molem [29]

(Морфология)

Самата ИСТОРИЯ НА УНИВЕРСАЛНАТА ФОРМА НА БИБЛИОГРАФИЯТА по К. Р. Симон може да бъде представена чрез следния фрагмент:

- „Таблицы за тези, които са се прославили във всички области на знанието” (**Калимах Александрийски**) (сред. на III в. пр. н.е.);
- „За таблиците на Калимах” (**Аристофан Византийски**) (III–II в. пр. н.е.);
- „За събирането и подбора на книги” (**Херений Филон**) (I–II в.);
- „Книга за знаменитите мъже” (**Йероним Стридонски**) (392 г.);
- „Книга за знаменитите мъже” (**Генадий Марсилски**) (втор. полов. на V в.);
- „Наставления за духовно и светско четене” (**Касиодор Сенатор**) (втор. полов. на VI в.);
- „Книга за знаменитите мъже” (**Исидор Севилски**) (нач. на VII в.);
- „Книга за знаменитите мъже” (**Илдефонсо Толедски**) (сред. на VII в.);
- „Бележки за самия себе си и своите книги” (**Беда Достопочтени**) (границата между VII–VIII в.);
- „Книга за църковните писатели” (**Зигберт от Жамблу**) (XI в.);
- „Аноним от Мелк” (XI в.);
- „Книга за писателите-монаси от бенедиктинския манастир в Монте-Касино” (**Петър Дякон**) (XI в.);
- „Четири книги за факлоносците или за църковните писатели” (**Хонорий Отьонски /Августодунски/**) (XII в.);

- „Книга за църковните писатели” (**Хенрих Гентски**) (XIII в.);
 - „Книгозаконие” („Библиономия”) (**Ришар де Фурнивал**) (сред. на XIII в.);
 - „Списък на много автори” (**Хуго от Тримберг**) (1280 г.);
 - „Каталог на църковните писатели” (**Джон Бостън от Бъри**) (нач. на XV в.);
 - „Списък” („*Inventarium*”) (**Томазо Парентучели**) (30-те години на XV в.);
 - „Книга за църковните писатели” (**Йоан Тритемий**) (1494 г.);
 - *Обявленията на книжарите, книготърговците и издателите* (**Е. Ратдолт, А. Куне, А. Мануций**) (края на XV – нач. на XVI в.);
 - „Пандекти” („Всеобща библиотека”) (**К. Геснер**) (1545–1555 г.);
 - „Каталог на новите книги, които са били изложени за продажба на есенния панаир през 1564 г. във Франкфурт за удобство и ползване на чуждите книжари и всички, усърдни към книжарското дело и някои, макар и малко книги по-стари издания, заслужаващи похвала за тяхната рядка и изключителна полезност” (**Г. Вилер**) (1564 г.);
 - „Събрание в единен свод на всички книги на еврейски, гръцки, латински, а също – на написаните на немски, италиански, френски и испански език, които са се продавали на франкфуртските панаири ... от 1564 г. до есенния панаир 1592 г.; извлечено от всички вилерови каталози на отделните панаири и разпределено в три тома ...” (**Г. Вилер**) (1592 г.);
 - „Най-пълнен указател на книгите за цял век, толкова прославен, колкото и изобилен с паметници на негови учени: от 1500 г. до 1602 г., включително есенния панаир ... Извлечен отчасти от каталозите на отделните панаири, отчасти от най-големите библиотеки от цял свят” (**И. Клес**) (1602 г.);
 - „Класифицирана библиотека (или типографски каталог)” (**Г. Драуд**) (1610–1611 г.);
 - „Нов указател на книги, но преди всичко на католически теолози, а също и на други известни автори по всякакви отрасли на знанието и на всякакъв език, но които не разглеждат въпросите на религията ...” (1614 г.)...
- Методологията на ризоматизма на библиографския свод на историята на библиографията К. Р. Симон позволява да се изведат няколко семантични кръга в библиосферата.

Очевидно е съответствието на идеите на широкомащабния ризоматизъм на информационното моделиране в линиите на библиографоведската мисъл за инфосферата:

- Ж. Ф. Не дьо ла Рошел – М. Н. Куфаев;
- М. Н. Куфаев – Г. Шнайдер;
- Г. Шнайдер – Л.-Н. Малклес – К. Р. Симон;
- А. Тейлър – И. В. Гудовшчикова;
- А. Лисаковски – С. Вртел-Виерчински – М. Дембовска – Ш. Р. Ранганатан – Е. И. Шамурин – К. Р. Симон;
- А. А. Любищев;
- Ю. М. Лотман – Т. А. Сибиък – У. Еко.

Извеждането и наблюдаването на тези линии са проява на **ризоматичния проблем на синтеза на интелектуалните ресурси на инфосферата**. На база на **картографирането на тези линии** библиографската сфера се вижда в огледалото на семиосферата.

Ризоматичният проблем на естествения вторичнодокументален синтез на интелектуалните ресурси на инфосферата се намира в зависимост от архитектурата на **три вихъра** (= орбити) на концептуално развитие на менталността:

- **библиографски** (1):
- Г. Шнайдер – Л.-Н. Малклес – К. Р. Симон – А. Тейлър – И. В. Гудовшчикова;
- **библиографоведски** (2):
- Ж. Ф. Не дьо ла Рошел – М. Н. Куфаев – Г. Шнайдер – П. Отле – А. Лисаковски – С. Вртел-Виерчински – М. Дембовска – Ш. Р. Ранганатан – Е. И. Шамурин – К. Р. Симон – О. П. Коршунов – Р. С. Гиляревски – В. Кунц – Дж. Х. Шири – Дж. Ликлидер – Д. Фоскет – Б. Ушъруд – П. М. Рой – А. В. Соколов – Н. А. Сляднева;
- **интердисциплинарен** (3):
- В. И. Вернадски – А. А. Любищев – Ю. М. Лотман – Т. А. Сибиък – У. Еко.

Чрез ризоматичната структура на библиографията – хуманитарната библиография – по нейните структури (документална, читателска, дейностна, видова, функционална, съдържателна, организационна) са наблюдаеми хомологичните редове на космологията на информационното пространство. Тези редове се откриват на вторичнодокументалното равнище на инфосферата. Проявяването на хомологичните редове на вторичнодокументалния свят чрез ризоматиката от изграждащите го връзки е сърцевината на действие на структурите на библиографията. Тези структури разкриват структурната форма (биб-

лиографоведското сито /израз: Т. Боров/) на семиосферата.

Описваната ризоматична идея идва още от времето на досократиците и Платон, чрез Аристотел, средновековната схоластика и възрожденския пантеизъм като линия на менталната архитектуроничност на битието. Тя е тази, която обозначаваме като линия на немските класически философски системи (И. Кант – Ф. В. Й. Шелинг – И. Г. Фихте – Г. В. Ф. Хегел – А. Шопенхауер). Тази линия достига феноменологична мощ в учението на А. Шопенхауер за волята като израз от най-висш порядък. Именно тази линия е крайъгълна за съвременния персонализъм, екзистенциализма и пр. философско-психологически течения в мисленето.

Осъзнавана и битуваша като израз на моралния въпрос от нравствено-етичен порядък за устройството на света от плеядата дейци на руската философско-етична система на космизма (Ф. М. Достоевски – В. С. Соловьев – Н. Ф. Фьодоров – В. В. Розанов – С. Л. Франк – А. Ф. Лосев), тази линия се среща с мощното интердисциплинарно движение на структурализма от XX–XXI в. (Ф. де Сосюр – К. Леви-Строс – Ж. Лакан – М. Фуко – Ж. Пиаже – Р. Барт).

Така от триединния корен на немската класическа философия (1), руската философско-етическа система на космизма (2), интердисциплинарния структурализъм (3) кристализира идеята за ризоматизма на Ж. Делюз – Ф. Гатари, намираща се в основата на динамичния модел на семиотичната система на Ю. М. Лотман – Т. А. Сибиък – У. Еко.

Чрез ризоматизма на вторичнодокументалното равнище на инфосферата, достигнат в творчеството на К. Р. Симон, е третируемо единството на информационното пространство.

Тази идея се проявява върху почвата на синтез на възгледите на архитектите на широкомащабното информационно моделиране на XX–XXI в.:

- П. Отле: за многообразието, единството от много равнища на инфосферата при акцент върху документалното ѝ равнище, в което е установен резонанс с останалите ѝ нива (1934 г.);

- О. П. Коршунов: за трите равнища в системата на информационните комуникации: 1. ниво на неформалните комуникации (непосредствено информационно); 2. документално ниво (включващо производство, съхранение и разпростра-

нение на документи – носители на социалната информация); 3. вторичнодокументално ниво (съдържащо производство и движение на организирани сведения за документите) (70-те – 80-те години на ХХ в.);

– Р. С. Гиляревски: за тенденциите и закономерностите, явяващи се общи в развитието на информатиката и другите дисциплини от информационно-комуникативния цикъл на знанието (книгознанието, библиотекознанието, библиографознанието), за съответствието между техните обекти и процеси на комуникация (1989 г.);

– В. Кунц: за принципите на формиране на изградената от много равнища информационна среда от: 1. данни; 2. информация; 3. знания (1983 г.).

БЕЛЕЖКИ И ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА

1. *Лат.*: Думите на учител.
2. *Лат.*: Книгите имат своя съдба.
3. **Симон**, К. Р. История иностранной библиографии / Под ред. С. А. Фейгиной. – М. : Всесоюз. кн. палата, 1963. – 736 с.
4. **Симон**, К. Р. История иностранной библиографии / Под ред. С. А. Фейгиной. – Изд. 2-е, испр. – М. : Изд-во ЛКИ, 2010. – 736 с.
5. *Лат.*: Буквално, дословно.
6. По установила се след 1917 г. печална изследователска традиция историята на библиографията в Русия и СНД се изучава отделно и не се стикова с историята на световния процес във вторично-документалната сфера. В резултат на това днес имаме „История на руската библиография до началото на ХХ век” на Н. В. Здобнов (Под ред. Б. С. Боднарски. – 3. изд. – М., 1955; 1. изд. 1944–1947 в 2 т.; 2. изд. 1951) и труда („История на чуждестранната библиография”) на К. Р. Симон.

В съвременните трудове по история на библиографската наука тази тенденция продължава – срв.: тр. на Н. К. Леликова „Становление и развитие книговедческой и библиографической наук в России в XIX – первой трети XX века” (СПб., 2004).

Към предшествениците на К. Р. Симон в руската историкокултурна традиция следва да се отнесат теоретиците на библиографията А. И. Малейн (**Малейн**, А. И. Краткий очерк истории иностранной библиографии. – Л.: Начатки знаний, 1925. – 39 с.; **Малейн**, А. И. Исторический очерк развития библиографии и современное состояние ее на Западе и в СССР. // *Библиографическое дело* : Сб. / Под ред. Н. Ф. Яницкого. – М.-Л., 1927, с. 24–42.) и М. Н. Куфаев (**Куфаев**, М. Н. Иностранная библиография : Краткий очерк разв. и совр. состояние. – М. : Гос. центр. кн. палата РСФСР, 1934. – IV, 276 с.).

7. Разбирането на К. Р. Симон за „за съответствието на периодизация на историята на библиографията с общоисторическата периодизация, а не за съвпадането на първата с втората” (с. 7) го ориентира „да не се стреми да проследи развитието на някакъв тип или вид на библиографията” (с. 8), сблъсквайки се „с отсъствието на общоприето и пълно определение на библиографията” (с. 9). Опирайки се на изложението в статията си „Обект, целево предназначение, методика и форми на библиографията” [8, с. 23], К. Р. Симон в „История на чуждестранната библиография” изключва от обсега на своето внимание **общите каталози на библиотеките**, които, и според неговите думи, „често са относими в групата на библиографските трудове (специалните каталози на библиотеките К. С. включва в своята панорама!).

На проблемите на библиографията на Изтока и Древния свят (както и на Средновековието) са посветени трудовете на друг съвременен историк и теоретик на библиографията – Б. А. Семеновкер [9].

8. **Симон**, К. Р. Обект, целево назначение, методика и форми библиографии в их историческом развитии. // *Тр. Библ. Акад. наук и Фундамент. библ. обществ. наук АН СССР*, Т. 5, 1961, с. 7–23.

9. **Семеновкер**, Б. А. Библиографические памятники Византии : Автореф. дис. докт. педаг. наук. – М., 1989. – 32 с. Предложена от Гос. библ. СССР им. В. И. Ленина; **Семеновкер**, Б. А. Библиографические памятники Византии : [Моногр.]. – М. : Изд. Археогр. ц-р, 1995. – 232 с. : с ил.; **Семеновкер**, Б. А. Эволюционный подход к истории информационной деятельности. // *Библиотека в контексте истории : материалы 7-й Международной научной конференции*, Москва, 3–4 октября 2007 г. / [Состав. М. Я. Дворкина]. – М. : Пашков дом, 2007, с. 53–60; **Семеновкер**, Б. А. Эволюция информационной деятельности : Бесписьменное общество / Рос. гос. библ. – М. : Пашков дом, 2007. – 141 с.; **Семеновкер**, Б. А. Эволюция информационной деятельности : Рукописная информация / Рос. гос. библ. – М. : Пашков дом, 2009. – Ч. 1. – 2009. – 244, [1] с. : с табл.; Ч. 2. Рукописная информация. – 2011. – 333, [1] с. : с ил.; **Семеновкер**, Б. А. Эволюция чернил в Древнем мире и Средние века. // *Сборник* 88/2. – М. : Наука, 2008, с. 143–156.

10. *Лат.*: Без година (-та).

11. *Фр.* prologomines – от гр. prylogos – кратък увод към някаква наука.

12. *Лат.*: Към делото, точно на въпроса.

За написването на този биографичен очерк са използвани – освен справочно-енциклопедичната литература (статии на Г. Г. Кричевски и И. В. Гудовщикова) – и кн. **Симон**, К. Р. Избранное / Состав., comment. В. И. Гульчинского. – М. : Книга, 1984. – 240 с., 1 л. : портр. – Съдържа и От состав. / В. И. Гульчинский ; *К. Р. Симон* 1887–1966 / Г. Г. Кричевский, и очерка: **Марковская**, Г. М. [Предисловие]. //

Симон, К. Р. Стихотворения. 1901–1957. – М., 2003, с. 4–10.

13. Симон, К. Р. Важнейшие иностранные библиографические издания за 1928–1933 гг. // [Гос.] библиограф. [СССР] им. В. И. Ленина. – [М., 1935, с. 269–286.] – Отпеч. от неизд. сб.; Симон, К. Р. Важнейшие иностранные библиографические, справочные и библиотековедческие издания за 1933–1937 гг. // *Тр. Моск. гос. библиотеч. инст.*, 1939, Вып. 3, с. 163–184.

14. Симон, К. Р. Иностранная общая библиография : Учеб. пособие для библиотеч. вузов. – М. : Библиотеч.-библиогр. изд. Наркомпроса РСФСР, 1941. – 164 с.

През 1950 г. в България е публ. на бълг. ез. прев. на Гл. I от тази кн. „Основни етапи в развитието на иностранната обща библиография“: Симон, К. Р. История на библиографията в чужбина / Прев. Н. Буссе. – С. : Българ. библиотеч. инст. „Елин Пелин“, 1950. – 48 с.

15. Симон, К. Р. Иностранная универсальная библиография : Справ. табл. – М. : Всесоюз. кн. палата, 1940. – 70 с. : с факс.

16. Симон, К. Р. Библиография : Осн. понятия и термины. – М. : Книга, 1968. – 160 с.

17. *Лат.* : Извършено е, свършено е.

18. Гудовщикова, И. В. Универсальная библиография библиографии : Ист., совр. состояние, перспективы развития : Дис. докт. педаг. наук. – Л., 1977. – 396 с. + прил. (188 с. : с табл.). – Предложена от Гос. инст. культуры им. Н. К. Крупской.

19. *Фр.* rhizome от *лат.* – коренище, корен, ствол, разклонение; *преп.* род, поколение, произход. *Срв.* : Deleuze, G. et al. Rhizome : Introd. / G. Deleuze, F. Guattari. – P. : Minuit, 1976. – 74 p.

20. Taylor, A. A history of bibliographies of bibliographies. – New Brunswick, N. J. : Scarecrow pr., 1955, IX, 147 p. – Bibliogr. p. 137–145.

21. Schneider, G. Handbuch der Bibliographie. – Lpz. : Hiersemann, 1923. – XVI, 544 S. – 2. ed. (Ebenda, 1924); 3. ed. Repr.; 4. ed.; 5. ed.; Schneider, G. Handbuch der Bibliographie. – 3. Aufl. – Ebenda : Hiersemann, 1926. – XVI, 544 S. – Съдържа и Die Entwickl. d. Bibliogr. (s. 183–199); Schneider, G. Handbuch der Bibliographie. – 4. gänzlich veränderte u. stark vermehrte Aufl. – Lpz. : Hiersemann, 1930. – IX, 676 S. – Съдържа и Bibliogr. d. Bibliogr. (s. 36–45); Schneider, G. Handbuch der Bibliographie. – 5. Aufl. – Stuttgart : Hiersemann, 1969. – IX, 676 S. – *Comp.* : Schneider, G. Einführung in die Bibliographie. – Lpz. : Hiersemann, 1936. – V, [2], 203 S.; Schneider, G. Theory and history of bibliography / Transl. by R. R. Shaw. – N. Y. : Columbia univ. pr., 1934. – 306 p. – Съдържа и The development of Bibliogr. (p. 271–293). – Откъсът препеч.: *Essays on bibliography / Comp. a. ed. by V. J. Brenni.* – Met. ; N. Y., 1975, p. 26–41.

22. Malclès, L.-N. La bibliographie. – P. : Pr. univ. de Fr., 1956. – 136 p. – (Que sais-je? Le point des connaissances actuelles); Malclès, L.-N. La bibliographie. – 2. éd. rev. – P. : Pr. univ. de Fr., 1962. – 136 p. – (Que sais-je? ;

708). – Съдържа и Ch. 8. Bibliogr. de bibliogr. (p. 99–107); Malclès, L.-N. La bibliographie. – 3. éd. corr. – P. : Pr. univ. de Fr., 1967. – 136 p. – (Que sais-je? Le point des connaissances actuelles ; N 708); Malclès, L.-N. Bibliography / Transl. by T. C. Hines. – N. Y. : Scarecrow pr., 1961. – 152 p. – Repr. 1973 ; Част от изд. 1961 на англ. ез. : *Essays on bibliography / Comp. a. ed. by V. J. Brenni.* – Met. ; N. Y., 1975, p. 20–25. – *Comp.* : Malclès, L.-N. Cours de bibliographie : A l'intent. des étud. de l'Univ. et des candidats aux examens de bibliothécaire. – Gen.-Lille: Droz-Giard, 1954. – XII, 350 p. – Съдържа и Ch. 2. Bibliogr. de bibliogr. (p. 17–29); Malclès, L.-N. Les sources du travail bibliographique : [T. 1-3]. – 1950–1958. – T. 1. Bibliographies générales. – Gen.-Lille: Droz-Giard, 1950. – 365 p. – Съдържа и Ch. 2. Bibliogr. de bibliogr. (p. 15–31); T. 2. Bibliographies spécialisées. Sciences humaines. – Gen.-Lille : Droz-Giard, 1952. – 954 p.; T. 3. Bibliographies spécialisées. Sciences exactes et techniques / Avec la collab. de G. Garnier et al. – Gen. ; P. : Droz-Mlaard, 1958. – 577 p. – Други състав.: P. M. Guelpa, G. Kost, M. G. Madiet, J. Miet. – Repr. 1965; Malclès, L.-N. Manuel de bibliographie. – P. : Pr. univ. de Fr., 1963. – VIII, 328 p.; Malclès, L.-N. Manuel de bibliographie. – 2. éd. entièrement refondue et mise à jour. – P. : Pr. univ. de Fr., 1969 [1970]. – 366 p. – Съдържа и Ch. 32. Bibliogr. de bibliogr. Bibliolog. (p. 320–326); Malclès, L.-N. Manuel de bibliographie / Revue et mise à jour par A. Lhévrier. – 3. ed. – P. : Pr. univ. de Fr., [1976]. – 400 p.; Malclès, L.-N. Nations fondamentales de bibliographie. – P. : Bibl. nat., 1955. – 63 p. – Съдържа и Ch. 8. Bibliogr. de bibliogr. (p. 56–62); Malclès, L.-N. Nations fondamentales de bibliographie. – 5. éd. – P. : École nat. supérieur des bibl., 1969. – 60 p.; Malclès, L.-N. Rapport sur les bibliographies internationales spécialisées courantes en France. – P. : Commiss. nat. de bibliogr., 1953. – 113 p.

23. *Им.* : Величествено.

24. Куманова, А. Ризома на инфосферата : Морфология на библиографията : Генезис на световната универсална библиография : Теория на библиогр. форма : Учебник по общо библиографознание / Предг. рец. С. Денчев ; Обща ред., дейкисис Н. Василев ; Експертна ред. Н. Казански ; Библиогр. ред. М. Максимова ; Терминолог. ред. Д. Ралева ; Справочно-информ. ред. Ц. Найденова, А. Даскалов ; Рец.: А. Соколов, В. Леонов, И. Теофилов. – София : За буквите – О писменехъ, 2012. – 1–442, I-CCCLII, 443–534 с. : 350 ил., 59 сх., 22 репрод. – (Факлоносци ; IV). – Списък на цит. лит.: 1440 ном. назв. – Табл. на термините и понятията, използвани от евро-американските специалисти през XVIII–XXI в. за диференциация на библиогр. явления, имащи отношение към формата на библиогр. информация: 1180 назв. на 20 ез. – Именен показалец ; Географски показалец ; Показалец на заглавията ; Списък на съкращенията. – Юбил. изд., посветено на 250-годишнината от написването на „История славяноболгарская ...“ от Св. о. Паисий Хилендарски.

25. Гигантският процес на вековно формиране като естествено възникнала полифонична система на разпространяващите се и пораждащите се днес многообразни автоматизирани информационни системи с международно значение е структуриран от **ретроспективните и текущите универсални библиографски указатели от втора степен с международен обхват на XX–XXI в.** Това са: публикуваните в САЩ в състава на изданията на **фирмите на Уилсън (Wilson):** „*American humanities index*” (AHI); „*Humanities index*” (HI); „*Social sciences*” (SS); „*Social sciences index*” (SSI); „*Social sciences & Humanities index*” (SSHI); издаваните от **Института за научна информация във Филаделфия (Philadelphia):** „*Arts & Humanities citation index*” (AHCI); „*Index to social science & Humanities proceedings*” (ISS HP); „*Social sciences citation index*” (SSCI); **излизащите в други страни: във Великобритания:** „*British humanities index*” (BHI); **във Великобритания и САЩ по програма на ЮНЕСКО, които са международни по обхват и обемат хуманитарните области на знанието по обществени науки:** „*International bibliography of the social sciences*”; **в Швейцария (Международна федерация на общества и учрежденията за изследвания на периода на Възраждането):** „*Bibliographie internationale de l’Humanisme et de la Renaissance*”; **в Русия:** „*Новая литература по социальным и гуманитарным наукам*”; „*Новая иностранная литература по общественным наукам*”; „*Новая отечественная литература по*

общественным наукам”; **в Испания:** „*Indice Espanol de Humanidades*”; **в Япония:** „*Japanese periodicals index (JPI): Humanity & Social science*”; **в Индия:** „*Index Asia: Ser. in Humanities*”.

26. *Lam. reticulum* – мрежичка.

27. **Куманова, А.** Введение в гуманитарную библиографию : [В 2 ч. : Ч. I–II. :] Библиографоведческая картина гуманитарной библиографии : Библиографовед. исслед. : Курс лекц. по общ. библиографовед. / Гос. высш. инст. библиотековед. и информ. технол. % Болгария; Санкт-Петерб. гос. унив. культуры и искусств % Россия ; Науч. ред. А. В. Мамонтов ; Лит. ред. А. В. Кейв ; Библиогр. ред. И. Л. Клим ; Консулт. изд. В. И. Велев ; Граф. дизайн-ред. И. А. Бикова ; Компьютер. набор ризом: Ц. И. Найденова, Т. В. Ал-Бахлул ; Худож. исполн. график и граф. композиции-резюме В. В. Анков ; Худож. оформл. и символика Н. В. Скородум ; Рец.: А. В. Соколов, С. Г. Денчев. % София : Гутенберг, 2005. % 1106 (LXXIX, 417, DCX) с. : 3 граф. форм.; 14 сх.; 3 табл. % Библиогр.: систем.-алф. сп. [2009:] 1244 нум. [и 865 ненум.] назв. загл. на 20 яз. ; Показалци: системат., предм., ист., геогр., именован, на символите, на хуманит. измерения. % *Посв.: ... А. В. Мамонтова ...* . – Публ. и в: <<http://www.sno.unibit.bg>>. – Ново изд.: С., 2007. – Ч. I. Публ.: Санкт-Петербург, 1995 и в Нов. изд.: С., 2007.

28. *Lam. : Щастлив е онзи, който е могъл да вникне в причината на нещата.* – Вергилий.

29. *Lam. : Духът движи материята.* – Вергилий

VERBA MAGISTRI

Пролегомени к ризоме библиосфери

(Симон, К. Р. История иностранной библиографии / Под ред. С. А. Фейгиной. – Изд. 2-е, испр. – М., 2010)

Проф. д.п.н Александра Куманова
Резюме

Показана судьба труда всемирно известного советского историка, книговеда и библиографа К. Р. Симона (1887–1966 гг.) „*История иностранной библиографии*” (1963 г.), принадлежащего к бессмертным панорамам генезиса вторичнодокументальных явлений планеты и рассматриваемого как соизмеримый с концепциями трудов Г. Шнайдера и Л.-Н. Малкlesa. В данном труде К. Р. Симона с позиций развернутой в нем целостной концепции автора представлено несколько магистральных направлений: 1. дана периодизация истории мировой библиографии; 2. определены основные линии развития библиографических форм; 3. сделан прогностический анализ вырисовывающихся библиографических тенденций. Выход в свет в наши дни 2-го издания данного труда послужил причиной настоящего отклика, сосредоточенного на тех его достижениях, которые представляют собой явление в современных ризомно-ретикулярных представлениях о библиосфере (библиографии как ноосферном факторе).

Дана биобиблиографическая зарисовка К. Р. Симона.

Основываясь на ретроспективных – обладающих текущим и кумулятивным покрытием – универсальных отборных библиографических указателях (путеводителях литературы) второй степени, имеющих международный охват в XX в., К. Р. Симон делает их научной базой своего охвата (в отраслевой библиографии библиографии). Осмысление международной библиографии библиографии становится важным методологическим инструментом в его труде. Методология морфологической концепции библиографии К. Р. Симона показана как краеугольный

камень в формировании ризомно-ретикулярных взглядов на историю библиосферы XX-XXI вв. (Г. Шнайдер – К. Р. Симон – Л.-Н. Мальклес; А. Тейлор – И. В. Гудовщикова), подготовленная развивающейся линией библиографоведческого знания как планетарная тектоническая вторичнодокументальная система человечества (Ж. Ф. *Нэ деля Рошель* – М. Н. Куфаев – Г. Шнайдер – П. Отле – А. Лысаковский – С. Вртел-Виерчинский – М. Дембовска – Ш. Р. Ранганатан – Е. И. Шамурин – К. Р. Симон – О. П. Коршунов – Р. С. Гиляревский – В. Кунц – Дж. Х. Шира – Дж. Ликлайдер – Д. Фоскетт – Б. У. Ушервуд – П. М. Рой – А. В. Соколов – Н. А. Сляднева ...). Эта линия уходит своими корнями в построение вторичнодокументального целого универсальной библиографии второй степени (К. Гесснер – Ф. Лаббе – А. Тейсье – Э. Г. Пеньо – Ж. П. Намюр – Ю. Петцхольдт – Дж. Пауэр – Дж. Сабин – Л. Валле – Ш. В. Ланглуа – А. Стейн – А. Г. С. Джозефсон – В. Грундтвиг – Т. Бестерман – Т. Боров ...).

Ключевые слова: международная универсальная библиография – универсальные библиографические путеводители – история – библиографоведение – ризомно-ретикулярная методология – библиографическая морфология – Г. Шнайдер – К. Р. Симон – Л.-Н. Малклес – А. Тейлор – И. В. Гудовщикова

VERBA MAGISTRI

Prolegomena to a rhizome of the bibliosphere

(Simon, K. P. *History of Foreign Bibliography* / Ed. by S. A. Feygin – 2-d ed. – Moscow, 2010)

Prof. D.Sc. Alexandra Kumanova

Abstract

It is shown the fate of the work of the world known Russian historian, bookman and bibliographer K. R. Simon (1887–1966) *History of Foreign Bibliography* (1963), which belongs to the immortal panorama of the genesis of the secondary documentary phenomena similar to the conceptions of the works of the G. Schneider and L.-N. Malclius. In this work K. R. Simon on the position of his author concept represent some trunks: 1. determination of the periods in the history of world bibliography; 2. main lines of the development of the bibliographical genres; 3. prognostic analysis of the bibliographic trends. The appearance nowadays of the second edition of this work is the very reason of this reaction focused on his achievements which are a phenomenon in the modern rhizome-reticular ideas of bibliosphere (bibliography as a noospheric factor).

As addendum there is a biobibliographic sketch of K. R. Simon.

On the ground of the retrospective – current and cumulative – universal selected bibliographic indexes (guides to the literature) of second degree within international range in XX century, K. R. Simon makes them a scientific basis of his scope (within the field bibliography of bibliographies). The perceivment of the international bibliography of bibliographies becomes an important methodological tool in his work. The methodology of the morphological conception of the bibliography of K. R. Simon is presented as a corner stone in the formation of the rhizome-reticular ideas about the history of the bibliosphere in XX–XXI centuries (G. Schneider – K. R. Simon – L.-N. Malclius; A. Taylor – I. V. Gudovshchikova) based on the developing line of the bibliographic knowledge as a world tectonic secondary documentary system of the humanity (J.-F. Née de La Rochelle – M. N. Kufaev – G. Schneider – P. Otlet – A. Lysakowski – S. Vrtel-Wierczinsky – M. Dembowska – S. R. Ranganathan – E. I. Shamurin – K. R. Simon – O. P. Korshunov – R. S. Gilyarevski – W. Kunz – J. H. Shera – J. Licklieder – D. Fosket – B. Usherwood – P. M. Roy – A. V. Sokolov – N. A. Slyadneva ...). This line is enculcated into the secondary documentary entity of the universal bibliography of second degree (K. Gessner – Ph. Labbé – A. Teyssier – E.-G. Peignot – J. P. Namur – J. Petzholdt – J. Power – J. Sabin – L. Vallet – Ch.-V. Langlois – A. Stein – A. G. S. Josephson – W. Grundtvig – Th. Besterman – T. Borov ...).

Key words: universal international bibliography – universal bibliographic guides – history – bibliographic studies – rhizome-reticular methodology – bibliographic morphology – G. Schneider – K. R. Simon – L.-N. Malclius – A. Taylor – I. V. Gudovshchikova

